

1 IMPLEMENTÁCIA MENOVEJ POLITIKY A SPRÁVA INVESTIČNÝCH REZERV

1.1 POVINNÉ MINIMÁLNE REZERVY

Podľa pravidiel Eurosystemu sú všetky úverové inštitúcie pôsobiace v eurozóne povinné držať na účte v príslušnej národnej centrálnej banke (NCB) určenú výšku povinných minimálnych rezerv. Konkrétna hodnota pre jednotlivé subjekty v súčasnosti predstavuje 1 % zo základne na výpočet povinných minimálnych rezerv (PMR). Táto požiadavka sa vzťahuje na priemer za celé udržiavacie obdobie.

Začiatkom roka 2018 v Slovenskej republike podliehalo systému PMR 26 úverových inštitúcií, z toho 12 bánk so sídlom na území SR (vrátane troch stavebných sporiteľní) a 14 pobočiek zahraničných úverových inštitúcií. Na území Slovenskej republiky začala 9. 4. 2018 vykonávať svoju činnosť Raiffeisen Centrobank AG Slovak Branch, pobočka zahraničnej banky, čím sa počet pobočiek zahraničných bánk zvýšil na 15 a celkový počet úverových inštitúcií vzrástol na 27. Tento stav zotrval do konca roka 2018.

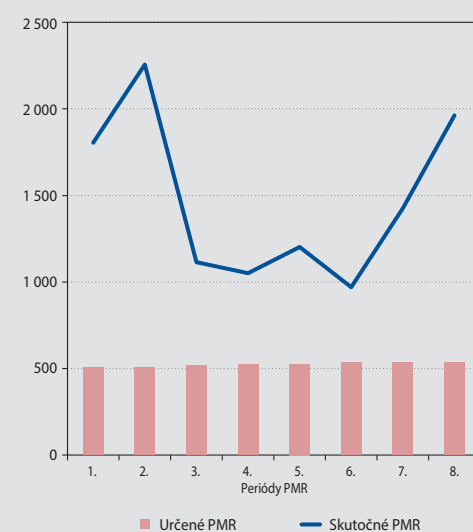
Úročenie nadbytočných rezerv zápornou sadzbou, ktoré sa začalo 11. 6. 2014, pokračovalo aj v roku 2018. V priebehu celého roka 2018 bola táto sadzba na úrovni -0,40 %. V minulom roku nedošlo k zmene žiadnej z troch kľúčových úrokových sadzieb Európskej centrálnej banky.

Rozhodnutím Rady guvernérov sa zasadania venované menovej politike od roku 2015 už nekonajú raz za mesiac, ale každých šesť týždňov. V dôsledku toho sa približne na šesť týždňov upravila aj dĺžka udržiavacích období PMR. Aj v kalendári na rok 2018 bol začiatok udržiavacích období zosúladený s možnou implementáciou menovopolitických rozhodnutí.

Od roku 2015 sa predĺžili udržiavacie obdobia PMR na 42, resp. 49 dní, čím sa ich počet znížil na 8. Rovnaká situácia pretrvávala aj v roku 2018.

Priemerná výška určených PMR v roku 2018 bola 523,15 mil. €, čo predstavovalo oproti

Graf 14 Vývoj povinných minimálnych rezerv v roku 2018 (mil. EUR)

Zdroj: NBS.

roku 2017 nárast o 6,7 %. V porovnaní s rokom 2017, kde skutočné rezervy boli v priemere o 199,1 % vyššie ako určené PMR, boli v roku 2018 v priemere vyššie o 181,7 %. Najvyššie plnenie bolo zaznamenané v 2. a 8. udržiavacom období PMR.

1.2 AKCEPTOVATEĽNÉ AKTÍVA

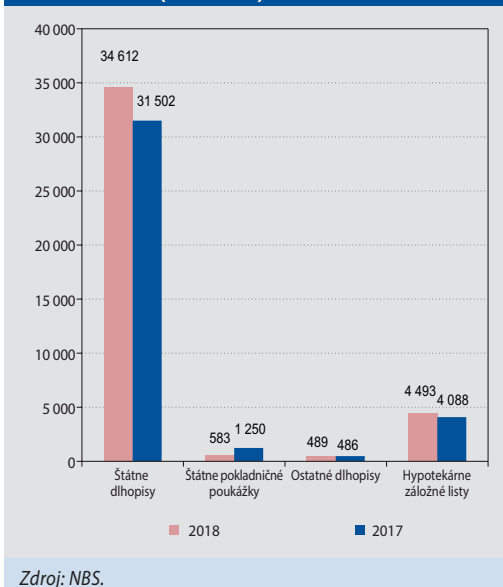
V roku 2018 nastali viaceré úpravy v podmienkach akceptovateľnosti aktív, ktoré môžu byť použité ako zábezpeka v úverových operáciách Eurosystemu. Jednou z významnejších bola detailnejšia špecifikácia prípustných úrokových sadzieb pri úverových pohľadávkach s pohyblivou úrokovou sadzbou. Táto zmena bola zameraná na znižovanie finančného rizika plynúceho z používania úverových pohľadávok a na čiastočnú harmonizáciu s podmienkami platnými pre zábezpeky vo forme dlhopisov, ktoré majú presne vymedzené akceptovateľné štruktúry úrokových mier. Zároveň nastalo obmedzenie akceptovateľnosti nekrytých bankových dlhopisov v dôsledku úpravy legislatívy vo viacerých európskych

krajinách. Úprava viedla k vzniku podriadenosti uvedených dlhopisov voči iným aktívam emitovaným rovnakou spoločnosťou.

Okrem týchto zmien sa obmedzilo aj vlastné použitie krytých dlhopisov ako zábezpeky v úverových operáciách Eurosystemu. Iba kryté dlhopisy, ktoré spĺňajú požiadavky nariadenia Európskeho parlamentu 575/2013 o prudenčných požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, môžu byť použité emitentom dlhopisu ako zábezpeka v úverových operáciách. Nastala tiež zmena spôsobu stanovenia oceňovacích zrážok pre obchodovateľné a neobchodovateľné akceptovateľné aktíva s pohyblivou úrokovou sadzbou. Zmena spočívala v odstupňovaní hodnoty zrážok v závislosti od zostatkovej splatnosti akceptovateľného aktíva.

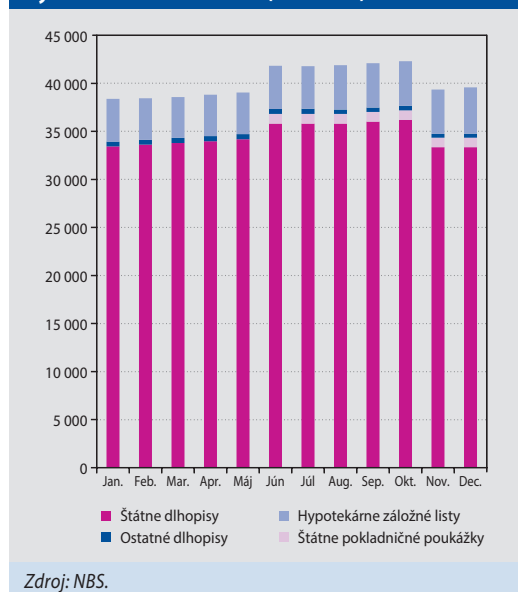
Hodnota slovenských obchodovateľných akceptovateľných aktív bola v roku 2018 v porovnaní s rokom 2017 vyššia v priemere o 8 %. V absolútnom vyjadrení to znamenalo 40 177 mil. €, čo bolo o 2 851 mil. € viac ako v roku 2017. Najväčšiu časť akceptovateľných aktív tvorili štátom emitované dlhopisy s podielom takmer 86,2 %. Hypotekárne záložné listy (HZL) mali podiel 11,2 %, štátne pokladničné poukážky 1,4 % a ostatné dlhopisy asi 1,2 % z celkovej hodnoty akceptovateľných aktív.

Graf 16 Porovnanie priemerných hodnôt slovenských akceptovateľných aktív v roku 2017 a 2018 (mil. EUR)

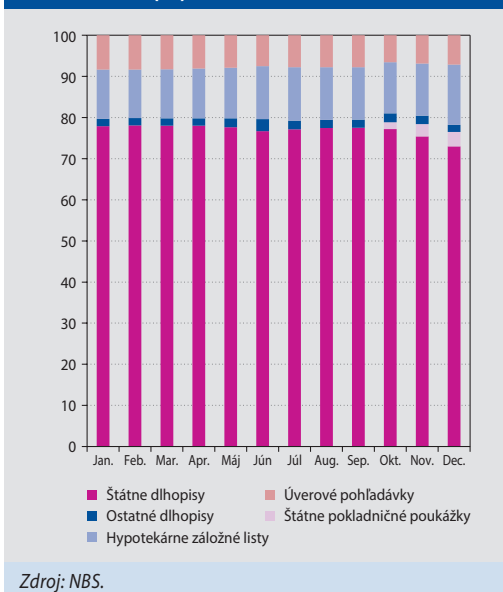

V oblasti použitých zábezpek nastal na konci roka 2018 mierny pokles ich hodnoty v porovnaní s rokom 2017. Priemerné použitie v roku 2018 bolo približne o 4 % nižšie ako v predchádzajúcom roku. Najvýznamnejším aktívom využívaným ako zábezpeka v operáciách Eurosystemu boli dlhové cenné papiere emitované vládami s priemerným podielom 78 %. Pri tejto skupine

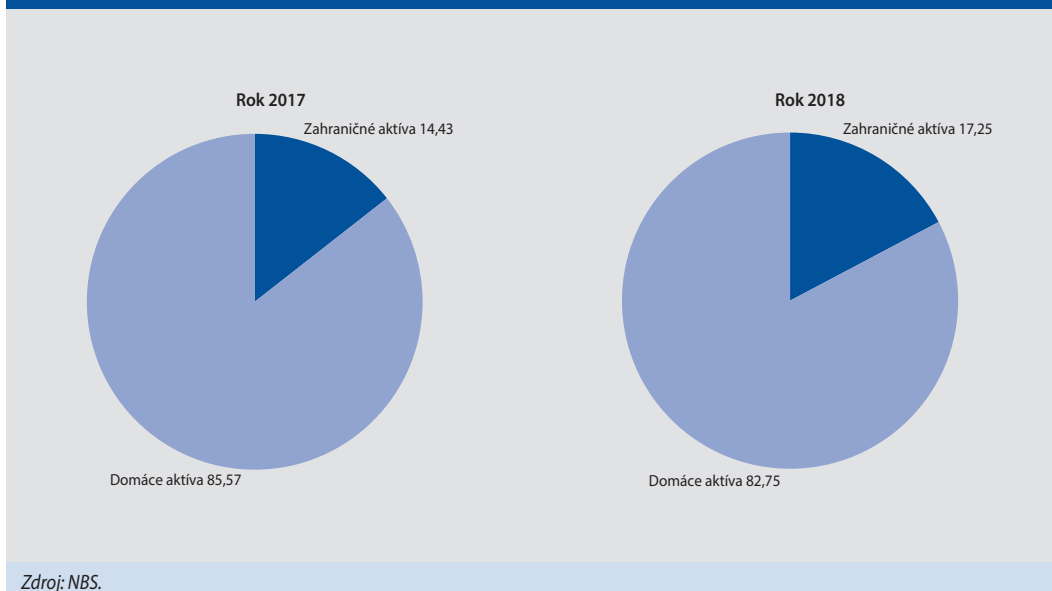
Graf 15 Štruktúra slovenských akceptovateľných aktív v roku 2018 (mil. EUR)

Graf 17 Použitie akceptovateľných aktív v roku 2018 (%)

Graf 18 Použitie domácich a zahraničných akceptovateľných aktív (%)

aktív sa zároveň postupne prejavuje klesajúci medziročný trend ich využívania. V prípade HZL sa, naopak, znovu zaznamenalo zvýšenie miery ich použitia vzhľadom na predchádzajúci rok a ich priemerný podiel dosahoval hodnotu približne 12 %. Používanie úverových pohľadávok a ostatných dlhopisov zostalo približne na rovnakej úrovni ako predchádzajúci rok a dosahovalo podiely 8 % pri úverových pohľadávkach a 2 % pri ostatných dlhopisoch.

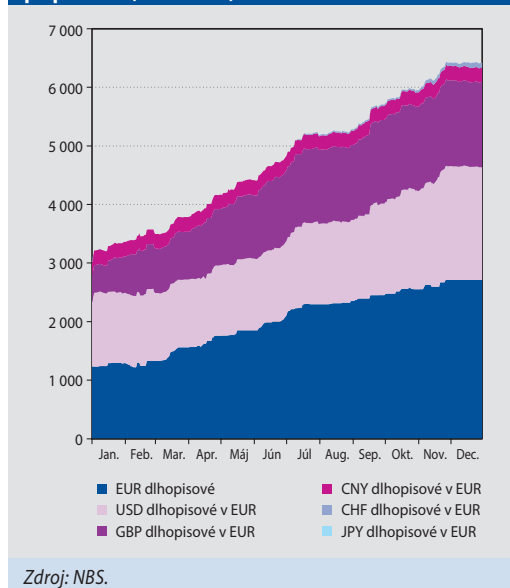
V roku 2018 bol tiež zaznamenaný mierny pokles použitia zábezpek emitovaných na domácom trhu. Ich podiel predstavoval necelých 83 %, pričom v predchádzajúcich rokoch sa pohyboval približne na úrovni 90 %. Slovenské zmluvné strany riadili svoje akceptovateľné aktíva formou tzv. poolingového spôsobu združovania zábezpek.

1.3 SPRÁVA INVESTIČNÝCH REZERV

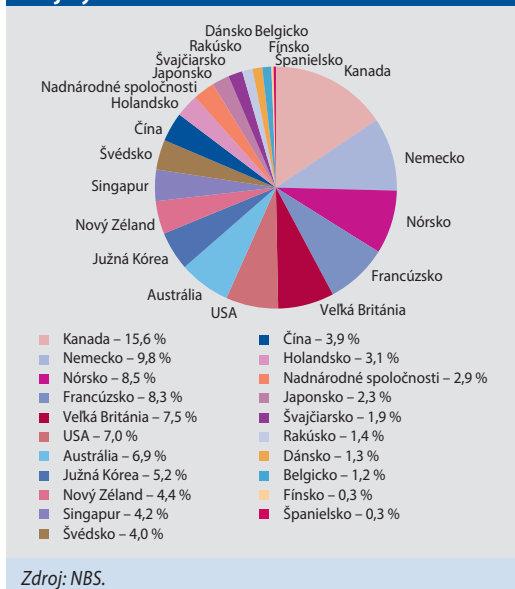
Národná banka Slovenska spravuje investičné rezervy na základe investičnej stratégie schválenej v roku 2008 a modifikovanej v rokoch 2014 a 2016 s cieľom zabezpečiť pozitívny prínos pre hospodársky výsledok banky. Celková hodnota investičných rezerv v zodpovedajúcich výmenných kurzoch a nominálnych hodnotách

cenných papierov dosiahla ku koncu roka 2018 výšku 6,5 mld. €, resp. 7,65 mld. € vrátane zlata. Rozhodujúcu časť investičných rezerv predstavujú dlhopisové portfóliá, a to menovo zabezpečené portfóliá denominované v EUR, USD, GBP, CHF a JPY, v ktorých sa vykonáva štandardné riadenie úrokového rizika pomocou úroko-

Graf 19 Dlhopisové portfóliá NBS v roku 2018 – nominálne hodnoty cenných papierov (mil. EUR)

Graf 20 Dlhopisové portfóliá NBS k 31. 12. 2018 – členenie cenných papierov podľa krajiny emitenta

vých swapov a kontraktov futures, ako aj portfólio čínskych vládnych dlhopisov. Vývoj hodnoty dlhopisových portfólií v roku 2018 zachytáva graf č. 19 a ich geografickú štruktúru znázorňuje graf č. 20. V júni 2018 vstúpila NBS na akciový trh, keď začala nakupovať akciové portfólio vo forme podielov vo vybraných ETF reprezentujúcich globálny akciový trh. Investičné rezervy NBS dosiahli za rok 2018 celkovú výnosnosť asi 38 mil. € (metódou mark-to-market za jednotlivé portfóliá a súhrne prepočítanú koncoročními výmennými kurzami), vrátane výnosu zlatých rezerv a po zohľadnení nákladov zabezpečovacích operácií, aj nákladov, resp. výnosov z operácií na strane pasív.

Box 2

FX GLOBAL CODE

Celosvetový kódex správania na devízových trhoch je súhrn princípov, podľa ktorých majú postupovať obchodníci na devízovom trhu v záujme podpory silného, čestného, likvidného, otvoreného a transparentného devízového trhu založeného na vysokých etických normách prospešných pre všetkých účastníkov devízového trhu. Kódex iniciovala Banka pre medzinárodné zúčtovanie a na tvorbe sa podieľali významné svetové centrálné a obchodné banky. Národná banka Slovenska sa v máji 2017

spoločným vyhlásením so všetkými centrálnymi bankami ESCB, vrátane Európskej centrálnej banky, zaviazala, že do 12 mesiacov implementuje kódex do svojich interných postupov. NBS 14. 5. 2018 v 3. harmonizovanom kole ESCB zverejnila Prehlásenie o dodržiavaní celosvetového kódexu správania na devízovom trhu, čím sa pripojila k ostatným bankám ESCB pri dodržiavaní a podpore princípov kódexu. NBS zároveň podporuje rešpektovanie a zavádzanie kódexu aj v domácom finančnom sektore.

2 FINANČNÁ STABILITA A DOHĽAD NAD FINANČNÝM TRHOM⁷

2.1 FINANČNÁ STABILITA

V roku 2018 prijala Banková rada NBS šesť rozhodnutí v oblasti makroprudenciálnej politiky, ktoré boli zamerané na cyklické a štrukturálne systémové riziká.

V štyroch prípadoch išlo o pravidelné štvrťročné rozhodnutie o určení miery proticyklického kapitálového vankúša. V prvých dvoch rozhodnutiach zostala výška proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 1,25 %⁸. Z pohľadu finančnej stability bolo významným júlové

7 Podrobná Správa o činnosti útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS za rok 2018 je zverejnená na webovom sídle NBS: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-dohladu/sprava-o-cinnosti-udf>.

8 Analytickým podkladom pre rozhodnutia Bankovej rady NBS o výške proticyklického kapitálového vankúša je Štvrťročný komentár k politike obozretnosti na makroúrovni, publikovaný na webovom sídle NBS v mesiacoch január, apríl, júl a október daného roka.